de var anbrakt i varetektsarrest. I så fall ble vedkommende katalogisert som «forsvunnet»!

I byrettsdommens premisser heter det:

«Fru N.N. var ikke forsvunnet. Hun var tvert i mot arrestert. Det kunne ikke være noen sak på et hvilket som helst tidspunkt å oppspore hennes adresse. Hun hadde arvet leiligheten etter sin mor.

Denne leilighet var avlåst og ble forseglet 16. mai 1945. Moren hadde fått leiligheten på det meget plausible grunnlag at hun avsto 4 værelser mot å få 3 i samme strøk av byen. Det skjedde etter beslutning av de daværende myndigheter, som var de eneste hun kunne henvende seg til. Noen formell omgjøring av dette fant ikke sted. Ville man tatt fra morens arvinger den leilighet hun hadde byttet til seg, måtte det vært rimelig å overveie, om familien skulle få sin gamle leilighet — eller iallfall noe tilsvarende — tilbake. Men det skjedde ikke. Man ga 15. juni 1945 bare ganske uformelt en annen mann tillatelse til å flytte inn. Innflytting kan imidlertid ikke antas å ha forspilt noe av fru N. N.s løsøre. Det ble stående i samme leilighet i et avlåst og forseglet rom helt til 8. september 1945. Først fra denne siste dato kan ødeleggelsene antas å ha funnet sted. Da flyttet man løsøret til Drammensveien 20 uten å ta opp noen fortegnelse eller foreta noen vurdering. Senere flyttet man det til den ovenfor beskrevne kjeller i Solligaten 1, fremdeles uten noen fortegnelse. To år senere — 16. juni 1947 — ble der av en ukjent person «O. H. J.» satt opp en meget fullkommen liste over det man da fant på kjellerlageret.

I de hektiske maidagene i 1945 — og kanskje ut over sommeren — kan det innrømmes at Løsøreavdelingen hadde så meget å gjøre, at det må være den tilgitt, om ikke alt gikk knirkefritt. Men fire måneder senere i begynnelsen av september 1945 måtte det kunne forlanges, at man hadde fått så pass orden i sakene, at man ikke sendte annen manns eiendeler hit og dit uten så meget som en fortegnelse og lot dem havne på et helt utjenlig lager. Det kan være tvilsomt om vedkommende kommunale avdelings forvaltning av fru N. N.s ting kan betegnes som «negotiorum gestio», men selv om man vil se den ut fra dette synspunkt, må det her sies å foreligge en uaktsomhet og likegyldighet, som betinger erstatningsans[illegible]. Så hensynsløst kan [illegible]handle ting, som man

iallfall finner retten å kunne regne med minst dette beløp. Når

åpning i nåleøyet!

Avd. E.

Justisministeren —

— Forts. fra side 1 —

venhet som danner det egentlige grunnlag for hans senere karriere. Erling Falk offentliggjorde nemlig i februar 1936 en artikkel under overskriften: Foreldede motsetninger. I denne artikkelen tar Falk avskjed med den organisasjon han selv hadde skapt og ledet i mer enn 10 år.

Han vil ikke, sier han i artikkelen, «stå i veien for en organisatorisk sammenslutning av Mot Dag og Det Norske Arbeiderparti.»

Bak denne artikkelen lå disiplenes opprør mot sin lærer. De skjøv ham brutalt til side som et utbrukt redskap der sto i veien for deres tilgang til D. N. A.s politiske kjøttgryter. Falk selv kunne nemlig ikke komme inn i D. N. A. Han hadde pådratt seg Tranmæls uutslukkelige hat ved å la seg stille som hans motkandidat til stillingen som redaktør av Arbeiderbladet i 1923, og ble senere ekskludert av partiet for alltid. Begivenheten vakte oppsikt i politiske kretser. Enkelte har tillatt seg å betegne dette disippelopprør som et grovt forræderi mot den mann som ut fra sine særlige forutsetninger uegennyttig hadde ofret års arbeid på å skolere dem politisk.

Særlig skarpt har dette vært hevdet av Helge Krogh. Et slikt standpunkt tilkjennegir imidlertid bare at Helge Krogh, tross sitt åpenbare skarpsinn på andre felter er en håpløs politisk dillettant, som anser det mulig å anvende vanlige moralske normer i politikken.

Hvorom allting er: Samlingen med D. N. A. gikk i orden og Falks elevskare strømmet med glupende appetitt og en urokkelig bevissthet om eget verd inn på den virkelige politiske arena. Der hvor godene fordeles etter prinsippet om albuekraften. Men Gundersen befant seg i provinsen. Og selv om han, etter som tiden gikk kunne notere visse beskjedne fremganger på den lokalpolitiske scene, var veien til Forum langt borte.

Krigsutbruddet finner ham som kommunal tjenestemann i Trondheim. En relativt ukjent politisk størrelse. Men skjebnen tumler med mennesker og forhold. Og i forløpet av okkupasjonen havnet Gundersen som så mange på Grini. Og her dumpet han med ett opp i det politiske sentrum som han lengselsfullt hadde sett frem mot under sin kjedsommelige provinstilværelse. Han traff sin nye forløser: Einar Gerhardsen.

Som enhver fange der har sine unde instinkter i behold, bar sikkert Gerhardsen på en forakt for sine voktere og hat til alle de krefter som hadde bidratt til å rive opp den sosialdemokratiske idyll som utviklet seg i vårt land den siste halvdel av 30-årene. Og som politiker syslet han helt naturlig med det oppgjør som skulle tas med disse krefter så snart seiren var vunnet.

En mann med Gerhardsens teft og politiske erfaring kunne neppe unngå å se hvor ypperlig denne arrogante, kaldsindige provinssakfører egnet seg til å administrere et slikt oppgjør. Og han nølte da heller ikke med å gjøre ham til sin justisminister da han selv overtok regjeringen høsten 1945. Det er grunn til å tro at han aldri har angret på sitt valg.

II.

Gundersen gjennomførte oppgjøret med fast hånd, etter den hensikt som hadde skapt loven det hvilte på. Han dresserte juristene og stivet opp tvilende partifeller, som av og til hadde en tendens til å henfalle i betraktninger over sosialismens humanistiske idealer. Han ga ingen konsesjoner uten de han selv anså gagnlige, og hvis enkelte mente at det var da forferdelig hvor denne menneskejakten trakk ut, lot han riksadvokaten offentliggjøre en statistikk som intet menneske kunne finne noen fornuftig mening i, ledsaget av en uttalelse om at «til årsskiftet er vi ferdige». Og årene gikk og nye statistikker ble offentliggjort. Således gikk vi fra fremskritt til fremskritt.

Men dette var bare én side av hans virksomhet. Og naturlig nok har det fra vårt hold vært tilstede en tilbøyelighet til bare å feste seg ved denne ene siden. Men han har gjort mer. Og det dreier seg her om handlinger som ikke har ringere samfunnsmessig og politisk betydning enn landssvikoppgjøret.

Intet enkelt menneske kan lenger holde rede i den vrimmel av lover og fullmakter, permanente og midlertidige, som har sett dagens lys i dette landet siden 1945. Disse lover dekker de forskjelligste områder av samfunnslivet, men de har i sum en bestemt hovedvirkning: De festner statens grep om den enkelte og ganske særlig om den næringsdrivende.

Gundersen har i politisk henseende satt det norske borgerskap i bur, slik at det i en overskuelig fremtid vil innta den politiske ryggstilling.

I denne henseende har man gått så langt at det er oppstått et nytt klasseskille som er like uoverstigelig som i embedsmannens storhetstid. Det er skillet mellom han som nyter druen og den som må nøye seg med plankesaften.

Nei, staten er ikke så ille som

At de som har ødelagt våre hjem og ranet vår eiendom — resultater av et helt livs ærlig slit, nå finner å ha fått noe å forsvare, kan vel så sin sak være, men at vi som er satt utenfor på en så fornedrende måte, skulle være noe særlig begeistret for å godta en annulering av våre fratatte «militære rettigheter» nettopp nå, og derved underskrive vår dødsdom, synes nokså fornuftsstridig.

Vi tviler ikke på at der vil bli forsøkt stablet på benene nye unntakelseslover for å få oss oppmyket til innsats for systemet og «friheten», men vi tror sporene skremmer! Det kan nok også tenkes at der heller ikke blir tale om en slik bagatell som å dikte opp et slags rettsgrunnlag for en aksjon mot oss neste gang, men at vi bare i posten får en innkallelsesordre — uten kommentar.

Det virker i det hele tatt så fantastisk vanvittig og ulogisk at vi utstøtte skulle ofre oss i dag — uten

---

Lindebrekke vil ha det til! Visstnok tjente ikke direktøren mer enn 70,000 i fjor, men i tillegg til det et så ansett firma kan føre på representasjon, gir det dog en ganske anstendig levemåte. Og tilværelsen er ikke så strevsom som før i tiden. Man slipper innviklede og brysomme markedsundersøkelser, slipper å holde øye på konkurrenten om hjørnet. Og utidige nyetableringer hindrer man gjennom sin organisasjon. En tanke slår ned i ham. Han vil gjøre noe for sine underordnede! Visstnok kan det være ett og annet å si på dem. Tempoet er ikke overvettes. Men, herregud, hva kan man egentlig forlange av en person som skal eksistere på 6000 i året. Og selv disse 6000 er nesten mer enn landet kan bære. Det har statsministeren selv sagt.

Han vil holde en tilstelning for dem. Ikke noe flotthet naturligvis (tiden krever nøysomhet), to kjøttkaker og en halv pils til manns. Selv vil han nytte anledningen til å minne om samarbeidets betydning. Men hovedtalen skal holdes av konsulent Dugeson fra det departementale kvotekontor, i tilknytning til statsministerens opprop nr. 23 om økt arbeidsinnhats.

Allikevel er jo ikke alle tilfreds. Men når var de det? Bråkmakere og kværulanter av forskjellig slags. Ved- og vannbærere for reaksjonen er på ferde. Onde tunger vil vite at enkelte eksemplarer av arten har gått så langt som til overfor amerikanske forbindelser å hevde at denne regjering, som innen sin midte dog har tidligere tilhengere av 3. Internasjonale, vel ikke kan være noen verdifull alliert i kampen mot kommunismen.

Hvis det forholder seg så, har imidlertid disse informasjoner vært uten virkning.

Og det av flere grunner.

Fra et Wallstreet synspunkt fortoner det norske borgerskap seg nærmest som en samling stoddere. Stoddere kan man ynkes over, men man

ikke alltid å måles så meget verre der øst enn her hjemme.

Burde ikke vi utstøtte oppriktig talt ta situasjonen med knusende ro nu, og la panikken få fortsette å gro bare der hvor den i dag hører hjemme — i rosenes leir. hos de ansvarlige? Det var dem både her i Norge og i visse andre land som advarte og forutsa utviklingen — lenge før både Thoralf Øksnevad og konsorter skiftet skjorte. Det bør ikke glemmes at de fleste som ennå er i live av dem, nå sitter og vansmekter bak murene.

Men tidens kvern maler. Om det tar tid for systemet og slike makthavere som i dag sitter ved roret å løpe linen ut, så kommer de før eller senere til veis ende! La nå ikke oss bidra til at utforkjøringen bremses av.

Paria.

Til våre lesere.

Dette nr. av «8. Mai» er dess verre det siste før påske. Strøm situasjonen i Kristiansund er fremdeles meget alvorlig, men etter påske håper vi at vi igjen vil få normale forhold, slik at «8. Mai» atter kan utkomme regelmessig.

GOD PÅSKE!

---

gjør ham ikke til sin politiske forbundsfelle.

Fagpsykologen vil forøvrig kunne fortelle at ingen er en mer fanatisk forkjemper av kommunismen enn den kommunistiske renegat. Amerikanerne elsker dessuten suksessen kanskje i høyere grad enn noe annet folk. Og når utenriksminister Lange med sitt servile spisesalkelnersmil tripper ut av flyet på La Guardia, og til de fremmøtte pressemenn taler om det amerikanske storsinn, da føler de varmt og inderlig at her har de en av sine sande europeiske tro tjenere.

Undertiden kan man i ministerens følge se en gusten, duknakket, fetladen gammel herre. Det er elverumsfullmaktsekspresidenten. Ingen spør ham om noe. Han oppfattes som tilhørende eksellensens oppvartning.

Når man unntar bondepartiet, som i grunnen mer er en fagforening med et begrenset, men fast grunnlag, er det vondt å være borgerlig politiker. Herrene har jo mistet alle sine hjertesaker: Kronen og alteret, militarismen og rettferdigheten, ja selv nøysomheten og den ombeilede folkesjelen. Alt forvaltes av triumviratet Gerhardsen, Lange, Gundersen.

Gundersen er den yngste av de tre. Han har tiden for seg. Gud vet om han ikke en gang i fremtiden vil vende tilbake fra et kommende eksil for å dømme levende og døde.

Ola B.

tet seg til å stemme «ja»!
(Politiken 10.3.51.)

Den italienske

marskalken Giovanni Messe, som i 1945 var den kommandant som sist overga seg i Nord-Afrika, nevnes nå som en mulig sjef for landstyrkene innenfor Atlantpakten i Middelhavsområdet. (Daily Mail 9.3.51).

Den greske

statsminister Venizelos vil ha en militærallianse mellom Grekenland, Tyrkia og Jugoslavia. (Europa-Kurier nr. 8. 51).

På et valgmøte

i GarmischPartenkirchen ble det vedtatt å kreve at valgkandidatene skal la seg intelligensprøve, for å sikre vel gerne at deres representanter ihvertfall har en sjanse for å innfri de forventninger man måtte knytte til dem. (Politikken 9.3.51).

Det persiske parlaments

oljekommisjon stemte 5. 3. for å nasjonalisere oljeindustrien over hele landet, blir det meldt fra hovedstaden Teheran. (Daily Mail 9.3.51).

På Wien-messen

ville «Philipps» demonstrere en tre fot lang radiostyrt leketøybåt i et basseng. Da det var radiobølger med i spillet skulle apparatet godkjennes av den allierte kontroll, og nu fant den russiske visehøykommissær ut at det utvilsomt forelå en modell til et krigsskip. Han forlangte at tekniske eksperter skulle granske båt og tegninger. Hans kolleger fant saken latterlig, men russerne insisterte. I mellom tiden oppga «Philips» planen — — og Wien morer seg. (Politiken 10.3.51).

Ypperlige billige bøker.

1. Fried Nietzche: **Slik talte Zarathustra.** Kunstn. utstyr, 326 s. innb. kr. 13,50. Århundrets største filosofiske mesterverk.
2. Faye og Quam: **Djala den dumme.** Rikt illustrert, 303 s., innb. kr. 5,35 (før 14,25). Strålende morsomme marokkanske fortellinger a la 1001 natt.
3. E. Welle-Strand: **Løgnens tre bærer bitre frukter.** 379 s., innb. kr. 4,50 (før 13,50). Underholdende roman.

Hvis alle tre under ett: Kr. 20,— (portofritt). Forskudd eller oppkrav. Prisliste over en rekke sterkt nedsatte bøker (romaner, reiseskildringer, barnebøker etc.) sendes på anmodning

A.s. Bokformidlingen,
Avrom 9. Homansby — Oslo